

Crna Gora

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

BR: 109 -128/20 -1196 ; 19. 02. 2020

P L A N
TRANSFORMACIJE
JU DJEČJI DOM „MLADOST“ BIJELA
ZA PERIOD 2020-2024. GODINE

Podgorica, decembar 2019. god.

Rimski trg br. 46, PC Vektra 81000 Podgorica
Tel: (+382) 20 482-148; Fax: (+382) 78 11 33 40
www.mrs.gov.me

I UVODNI DIO

Procesi transformacije JU Dječji dom „Mladost“ u Bijeloj, kao jedine ustanove rezidencijalnog tipa za djecu, u Crnoj Gori, započeti su 2015. godine, u sklopu sveobuhvatne reforme socijalne i dječje zaštite.

Plan transformacije donijet je u skladu sa članom 117 stav 2 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti (Sl.list CG”, 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17), Strategijom razvoja sistema socijalne i dječje zaštite 2018 - 2022 i Strategijom za ostvarivanje prava djece 2019 - 2023, u cilju razvoja usluga podrške za život u zajednici, kao i savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga.

Krajem 2018.godine, u potpunosti je implementiran prethodni Plan transformacije ustanove. Osim usluge smještaja ustanova je razvila 4 nove usluge, i to: Dnevni boravak za djecu sa smetnjama u razvoju, Prihvatilište za zaštitu djece od nasilja u porodici, Nacionalnu dječju telefonsku liniju i Prelaznu stambenu zajednicu, od kojih su tri dobile licencu za obavljanje djelatnosti.

Uz licenciranje tri nove usluge, istovremeno je dobijena licenca i za uslugu smještaja, teako da JU Dječji dom „Mladost“ Bijela posjeduje četiri licence za pružanje usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite, čime je obezbijedena raznovrsna lepeza usluga, namijenjenih djeci, kao najosjetljivijoj populaciji.

Razvoj ovih usluga značajno je doprinio poboljšanju kvaliteta zaštite djece.

Principi na kojima se zasniva transformacija ustanove sadržani su u međunarodnim dokumentima od kojih su najznačajniji:

- Povelja o osnovnim pravima,
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- Revidirana Evropska socijalna povelja,
- Dodatni protokol Evropske socijalne povelje,
- Protokol o izmjenama Evropske socijalne povelje,
- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije,
- Konvencija UN o pravima djeteta,
- Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom,
- Konvencija UN o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama,
- praksa Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu,
- praksu UN Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava i dr

U okviru nacionalnog zakonodavstva transformacija ustanove zasnovana je na Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Porodičnom zakonu, Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku i dr.

Kada su u pitanju nacionalni strateški dokumenti transformacija se zasniva, prije svega, na *Strategiji za ostvarivanje prava djeteta, 2019 – 2023*, koja je u potpunosti usklađena sa obavezama koje proističu iz krovnog strateškog dokumenta Crne Gore – Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. (NSOR 2030). Strategijom za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023. obuhvaćene su sve oblasti koje pokriva Konvencija UN o pravima djeteta i služi kao baza za efektivno sprovođenje odgovarajućih politika u Crnoj Gori. Strategija je pripremljena kroz široki konsultativni proces u kome je učestvovalo oko 100 predstavnika djece. Mišljenja djece su bila ključna za analizu stanja i problema u oblasti prava djeteta u Crnoj Gori, i polazna osnova za formulisanje Strategije, koja se oslanja na rezultate ostvarene primjenom relevantnih sektorskih strategija, kao što su: Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite 2018 – 2022; Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2017-2021; Strategija razvoja ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja u Crnoj Gori 2016-2020; Strategija inkluzivnog obrazovanja u Crnoj Gori 2014-2018; Strategija inkluzivnog obrazovanja 2019-2025; Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020; Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godine.

Najvažnije promjene koje su od značaja za proces transformacije ustanove jesu nova zakonska rješenja u Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koja omogućavaju dostupnost usluga svoj djeci i njihovim porodicama (s naglaskom na razvoju alternativnih oblika zaštite djece bez roditeljskog staranja i širokom sistemu podrške djeci sa smetnjama u razvoju).

Prema UN Konvenciji o pravima djeteta zaštita djeteta vrši se u skladu sa njegovim najboljim interesom, a Smjernice Ujedinjenih nacija o alternativnom staranju o djeci, u članu 56, naglašavaju da odlučivanje o alternativnom staranju koje je u najboljem interesu djeteta treba da se vrši kroz odgovarajući postupak, i treba da bude zasnovano na rigoroznoj procjeni, planiranju i ponovnom pregledu u svakom pojedinačnom slučaju, od strane kvalifikovanih stručnih radnika. Proces odlučivanja treba da uključuje konsultacije sa djetetom u svakoj fazi postupka, u skladu sa njegovim/njenim razvojnim mogućnostima, i sa njegovim/njenim roditeljima ili zakonskim starateljima.

Reforma sistema zaštite djece u Crnoj Gori i primjena manje restriktivnih mjera zaštite, koji podrazumijeva razvijanje raznovrsnih usluga, prioritetno u prirodnom okruženju, uz izbor usluga koje su za djecu najmanje restriktivne, kao i stvaranje uslova za odrastanje djece u porodičnom okruženju.

II MISIJA, VIZIJA I PRIORITETI

Osnovna misija ustanove je kvalitetna briga o svakom djetetu, obezbjeđivanje socijalne podrške, učenje brojnih životnih vještina, individualni pristup, sagledavanje i zadovoljavanje svih potreba djeteta, razvijanje i njegovanje njegovih potencijala, sposobnosti i talenata, i njegova priprema za samostalan život.

Svako dijete se posmatra kao individua, permanentno se podstiču svi njegovi talenti i interesovanja, njeguju se i podstiču njegove veze sa prirodnom porodicom, ukoliko je ima. Svakom djetetu se u skladu sa njegovim željama i mogućnostima omogućava školovanje, što uključuje ne samo pohađanje osnovnih i srednjih škola, već i fakulteta.

Osnovna vizija je prije svega permanentno poboljšanje uslova života djece koja borave u ustanovi i stvaranje uslova da se posljedice nedostatka roditeljskog staranja što je moguće manje odraze na psihofizički razvoj djeteta, a život u ustanovi bude što sličniji odrastanju u porodici. Transformacija ustanove realizuje se u sklopu cjelokupne reforme sistema socijalne i dječje zaštite, a u skladu sa evropskim standardima.

III CILJ TRANSFORMACIJE JU DJEČJI DOM "MLADOST" BIJELA

Kroz proces transformacije JU Dječjeg doma "Mladost" Bijela proširena je djelatnost ustanove, s ciljem razvoja usluga podrške za samostalni život i savjetodavno-terapijskih, odnosno socijalno-edukativnih usluga.

Ono što bitno usmjerava proces transformacije jeste saznanje da dosadašnja praksa smještaja djece u ustanovu, sa velikim brojem djece na jednom mjestu, zahtijeva promjenu. Dokazano je da smještaj djece u ustanovu, posebno u ranom uzrastu, od 0 - 3 godine, negativno utiče na razvoj djeteta, da su posljedice višestruko negativne i dugotrajne. Pokazalo se da djeca koja su odrastala u ustanovi zaostaju u emotivnom i kognitivnom razvoju, da su uskraćena za zadovoljavanje emocionalnih i specifičnih, individualnih potreba. To je i razlog što je u Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti uvedena odredba zabrane smještaja u ustanovu djece na uzrastu do tri godine, osim u izuzetnim situacijama, kada za to postoje naročito opravdani razlozi (član 70 stav 4 i 5 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Sa procesom deinstitutionalizacije intenzivnije se radilo na promociji i razvoju hraniteljstva, posebno nesrodničkog, koje nije dovoljno razvijeno. Država nastoji da, obezbjeđujući dovoljan broj nesrodničkih hraniteljskih porodica, svakom djetetu bez roditeljskog staranja obezbijedi porodicu, za onu djecu o kojoj rodbina, kroz srodničko hraniteljstvo, nije preuzela brigu.

1. Donošenje Pravilnika kojim su propisani bliži uslovi za pružanje i korišćenje usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i usluge porodičnog smještaja ova oblast je regulisana na kvalitetan način i dobar je okvir za razvoj hraniteljstva.

Iz podataka kojim raspolažemo vidljivo je da je značajno porastao broj djece na porodičnom smještaju-hraniteljstvu, a smanjio se broj djece koja su smještena u ustanovu, što je pokazatelj uspješnosti postupka transformacije. Tako je u 2010. godini na porodičnom smještaju – hraniteljstvu boravilo je 313 djece, a krajem 2017. godine 375 djece, što predstavlja porast od 20%. U nesrodničkim hraniteljskim porodicama je 2010. godine boravilo 9 djece, a krajem 2017. godine 44 djece, što predstavlja porast od 389%. Istovremeno je u JU Dječjem domu Mladost u Bijeloj u 2010. godini boravilo 156 djece a trenutno boravi 79 djece, što predstavlja smanjenje za 50,64%

Ciljne grupe

Aktivnosti predviđene novim Planom transformacije su namjenjeni sledećim ciljnim grupama:

- Djeci bez roditeljskog staranja i djeci čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, kao i djeci koja imaju smetnje i teškoće u razvoju;
- Djeci koja su žrtve ili su u opasnosti da postanu žrtve zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici, kao i djeci čiji su roditelji spriječeni da brinu o njima;
- Djeci i mladima koja su u riziku od suicida;
- Roditeljima koji se suočavaju sa izazovima roditeljstva;
- Hraniteljima;
- Djeci koja koriste uslugu smještaja u ustanovu.

Očekivanja od nastavka transformacije

- Kvalitetnija zaštita djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, kao i djece koja imaju smetnje i teškoće u razvoju;
- Širenje mreže hraniteljskih porodica;
- Kvalitetnija podrška hraniteljskim porodicama;
- Povećana dostupnost usluge SOS telefona;
- Osposobljenost djece i mladih sa samostalan život u zajednici;
- Razvoj usluge savjetaovanja.

IV POSTOJEĆI RESURSI

JU Dječji dom „Mladost“ Bijela je jedina ustanova socijalne i dječje zaštite na teritoriji Crne Gore, koja se bavi zbrinjavanjem djece bez roditeljskog staranja i djece i mladih čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama.

Ova ustanova je osnovana 1946. godine, a od 1960.godine, funkcioniše kao jedina ustanova ovog tipa u Crnoj Gori. Sadašnji objekat površine 4.027 m² je izgrađen i useljen nakon zemljotresa 1980.godine, a njegovi kapaciteti su:

- Usluga smještaja90 mjesta;

- Prihvatilište za zaštitu djece od nasilja u porodici 6 mjesta;
- Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju 15 mjesta.

Dio objekta u kome se pruža usluga smještaja organizovan je na način da prostor i ambijent u kome djeca borave što više podsjeća na porodicu. U okviru ove usluge organizovano je ukupno osam porodičnih grupa, organizovanih shodno polu i uzrastu, u kojima borave djeca školskog uzrasta.

Usluga Prihvatilišta za zaštitu djece od nasilja u porodici funkcioniše u dijelu stambenog objekta, koji je lociran u neposrednoj blizini objekta ustanove. Prostor ima 135 m², i uređen je po standardima koji su propisani za ovu vrstu usluge.

O djeci neposredno brinu stručni radnici, stručni saradnici i saradnici. Logističku podršku ovom kadru koji direktno vodi brigu o djeci daju kuhinjska, tehnička i administrativna služba. U cilju što kvalitetnije brige o djeci, ustanova ostvaruje saradnju sa više spoljnih saradnika (pedijatar, psihijatar, logoped, itd.).

U cilju što uspješnije socijalizacije, djeci se omogućavaju bogati i raznovrsni kontakti van ustanove. Kontinuirano se preduzimaju sve mjere da djeca budu dobro prihvaćena u školi i lokalnoj zajednici. Inicira se i njeguje saradnja sa nevladinim sektorom, različitim organizacijama i udruženjima, kao i sličnim ustanovama u zemljama u okruženju.

Posebna pažnja usmjerena je djeci koja u skladu sa zakonom, nakon punoljetstva i završetka srednje škole napuštaju ustanovu. Proces pripreme djeteta za odlazak iz ustanove sprovodi se sa najvećom mogućom pažnjom. Djetetu se pruža kako materijalna, tako i psihosocijalna podrška, kako bi se što uspješnije pripremili za samostalan život.

U februaru mjesecu 2019. godine, odlukom Vlade Crne Gore br.07-6055 od 27.12.2018.godine, JU Dječji dom „Mladost“ Bijela je preuzela Malu grupnu zajednicu za djecu sa smetnjama u razvoju u Bijelom Polju, koja je do tada funkcionisala kao organizaciona jedinica JU Centar za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju „Tisa“ Bijelo Polje. Smještajni kapaciteti ove organizacione jedinice iznose 10 mjesta.

V RESURSI USTANOVE

1. LJUDSKI RESURSI

U ustanovu su zaposlena lica koja imaju neposredno i dugogodišnje iskustvo u radu sa djecom bez roditeljskog staranja i djecom čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama. Njihovo iskustvo, uz adekvatne, dodatne edukacije je značajan resurs u procesu transformacije sistema socijalne i dječje zaštite. Uz višegodišnje iskustvo neposrednog rada sa djecom zaposleni predstavljaju značajan resurs koji uz dodatne, specijalizovane edukacije može odgovoriti potrebama transformisanog sistema socijalne i dječje zaštite.

U JU Dječji dom „Mladost“ Bijela je angažovano 13 stručnih radnika, 21 stručni saradnik i 14 saradnika u neposrednom radu sa djecom.

Na administrativno-računovodstvenim poslovima angažovano je ukupno 7 zaposlenih, uključujući i magacionere, na poslovima pripremanja hrane zaposleno je ukupno 7 lica, a na poslovima tehničkog održavanja, čišćenja objekta, uključujući osoblje u vešeraju angažovano je ukupno 14 zaposlenih.

U Maloj grupnoj zajednici u Bijelom Polju u neposrednom radu sa djecom angažovana su 2 stručna radnika, 8 saradnika. Na poslovima koji se tiču organizacije i koordinacije radi 1 zaposleni, a poslove tehničkog održavanja i čišćenja objekta obavljaju 2 zaposlena.

2. MATERIJALNO - TEHNIČKI USLOVI

Uređeni objekti i oprema uz adekvatnu prateću infrastrukturu zadovoljavaju visoke standarde opremljenosti i prilagođenosti potrebama korisnika. Važno je naglasiti da je ustanova na lokaciji koja omogućava laku i brzu komunikaciju i pokrivanje primorske regije, kao i cjelokupne teritorije Crne Gore.

3. SARADNJA I OTVORENOST USTANOVE

JU Dječji dom „Mladost“- Bijela ima neposrednu i direktnu saradnju sa centrima za socijalni rad na cijeloj teritoriji Crne Gore. Zbog specifične djelatnosti ustanova ima višegodišnju i izuzetno dobru saradnju sa svim lokalnim zdravstvenim i obrazovnim ustanovama, Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, NVO sektorom, kao i domaćim i međunarodnim humanitarnim organizacijama.

Postojeća mreža kontakata i iskustvo u saradnji sa navedenim organizacijama, predstavljaju značajnu snagu ustanove i mogućnost prilagođavanja novim zahtjevima u procesu transformacije.

VI RAZVOJ NOVIH USLUGA

Planom transformacije za period 2020-2024. godine predviđa se zadržavanje usluge smještaja u ustanovi za manji broj djece, i razvoj sljedećih usluga:

- Centar za porodični smještaj – hraniteljstvo – uspostavljanje usluge;
- Nacionalna dječja telefonska linija – unapređenje usluge na način da ista bude dostupna 24 sata dnevno, svakog dana u sedmici, tokom čitave godine;
- Savjetovanje – usluga namjenjena djeci i mladima nakon izlaska iz ustanove;

- Domska zajednica – unapređenje kvaliteta usluge smještaja kroz promjene u organizaciji porodičnih grupa, u skladu sa programom za osamostaljivanje i pripremu za samostalan život.

1. CENTAR ZA PORODIČNI SMJEŠTAJ-HRANITELJSTVO (uspostavljanje i usluge)

U cilju unapređenja i razvoja usluge porodičnog smještaja – hraniteljstva, planirano je da se u okviru JU Dječji dom “Mladost” Bijela organizuje organizaciona jedinica Centar za porodični smještaj – hraniteljstvo, čiji će zadatak biti pružanje stručne podrške i sprovođenje odgovarajućih obuka pružaocima usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva.

Osnovni cilj formiranja Centra za porodični smještaj - hraniteljstvo jeste kvalitetnija zaštita djece kojoj se pruža usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva, kao i kvalitetnija podrška hraniteljskim porodicama koje pružaju ovu uslugu. Opravdanost formiranja Centra koji će se baviti isključivo poslovima hraniteljstva proizilazi iz potrebe za intenzivnijom podrškom hraniteljskim porodicama i očuvanje trenda povećanja broja djece koja se smještaju u hraniteljske porodice umjesto u ustanovu.

U skladu sa UN Konvencijom o pravima djeteta, svako dijete ima pravo da živi u toplom i sigurnom porodičnom okruženju. Porodica predstavlja najveću vrijednost - nezamenljiva je u razvoju u svim fazama ljudskog života – posebno je značajna za razvoj djece. Nažalost, postoje djeca koja se veoma rano suoče sa životnim nedaćama, koja rastu bez neposredne roditeljske brige, bilo da nemaju roditelje ili su roditelji iz nekog razloga spriječeni da brinu o njima. U tom slučaju država preuzima brigu o djeci, birajući najadekvatniji oblik zaštite za svako dijete. Zbrinjavanje djeteta van njegove biološke porodice jedan je od načina da se obezbedi njegovo zdravo odrastanje.

Ono što je posebna vrijednost u Crnoj Gori jeste veoma razvijeno srodničko hraniteljstvo. O velikom broju djece koja ostanu bez neposredne roditeljske brige srodnici preuzmu brigu i zbrinu djeteta, često i ne očekujući bilo kakvu pomoć države. Ipak to nije dovoljno da se svakom djetetu obezbijedi adekvatna porodica, već je neophodno razvijati i nesrodničko hraniteljstvo.

Crna Gora izgrađuje nacionalnu politiku za zaštitu djece u skladu sa opredeljenjem da se sistem dječje zaštite reformiše, zaštita unaprijedi i obezbijedi poštovanje prava djece u skladu sa međunarodnim i domaćim propisima. Vlada Crne Gore je, marta 2012. godine, usvojila Strategiju za razvoj hraniteljstva u Crnoj Gori. Donijet je Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, 2013. godine, a 2014. godine i Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja (u daljem tekstu: Pravilnik)

kojim su regulisana sva pitanja vezana za primjenu hraniteljstva kao mjere zaštite, uz uvažavanje međunarodnih i standarda EU.

Centri za socijalni rad su, do sada, obavljali sve poslove vezane za razvoj hraniteljstva: promociju i regrutovanje hraniteljskih porodica, procjenu, obuku i praćenje hraniteljskih porodica. Centri su se istovremeno bavili i zaštitom djeteta koje je na hraniteljstvu i podrškom hraniteljskoj porodici.

Razvoj hraniteljstva zahtijeva i nove pristupe u procjeni hraniteljskih porodica, kao i programe pripreme i obuke kandidata za hraniteljstvo. Takođe, zbog složenih potreba djece na hraniteljstvu neophodan je kontinuiran rad na podršci – kroz programe obuke i individualni rad, kao i stalna procjena kompetencija hranitelja, kako bi se obezbedila adekvatna porodica za dijete i ostvario kontinuitet brige o njemu.

Formiranje Centra za porodični smještaj-hraniteljstvo koji će se baviti samo poslovima hraniteljstva pretpostavka je uspješnog razvoja hraniteljstva. Zbog uloge koju je do sada imao centar za socijalni rad treba napraviti jasnu podjelu ovlašćenja i odgovornosti između savjetnika za hraniteljstvo u Centru za porodični smještaj i stručnih radnika u centrima za socijalni rad, kao organa starateljstva. Cilj aktivnosti koje preduzimaju stručni radnici organa starateljstva je dobrobit djece koja su na smještaju. Cilj aktivnosti koje preduzimaju stručni radnici Centra za porodični smještaj- hraniteljstvo takođe je dobrobit djece koja su na smještaju, ali su njihove stručne procedure u najvećoj mjeri usmjerene na hranitelje.

Centar za socijalni rad obavlja:

- prijem zahtjeva za hraniteljstvo budućih hranitelja i pribavljanje potrebne dokumentacije koja se prosleđuje Centru za porodični smještaj – hraniteljstvo;
- Izdavanje licence za obavljanje djelatnosti pružaoca usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva;
- procjenu potreba djeteta koje se smješta u hraniteljsku porodicu;
- pripremu djeteta za smještaj (ukoliko dijete nije smješteno u ustanovu);
- sklapanje ugovora sa hraniteljima;
- obilazak porodice u kojoj su djeca smještena u cilju praćenja djeteta;
- preduzimanje mjera i aktivnosti na osnaživanju biološke porodice;
- donošenje odluke o promjeni oblika zaštite;
- druge poslove organa starateljstva, shodno zakonskim propisima.

Centar za porodični smještaj –hranjiteljstvo obavlja:

- procjenu podobnosti potencijalnih hranitelja;
- sprovođenje programa obuke potencijalnih hranitelja;
- Izrada i dostavljanje nalaza i mišljenja o podobnosti hranitelja centru za socijalni rad, kao i izvještaj o realizovanom programu obuke budućih hranitelja (na osnovu čega CSR izdaje licencu);
- Priprema hranitelja za prijem konkretnog djeteta, na osnovu procjene potreba djeteta koju vrši CSR;
- Preduzimanje mjera i aktivnosti na jačanju kompetencija hranitelja, u cilju zadovoljavanja potreba djeteta;
- Praćenje primjene standarda, u cilju zadovoljavanja potreba djeteta;
- Pružanje podrške hraniteljima kroz savjetodavi rad i edukativne aktivnosti;
- Izvještavanje CSR o porodici u kojoj je smješteno dijete, o ostvarenim ciljevima i eventualnim rizicima;
- Preduzimanje mjera i aktivnosti na obezbjeđivanju šire mreže podrške kroz povezivanje hranitelja sa drugim službama, servisima, institucijama i NVO sektorom isl.;
- U saradnji sa CSR organizovanje promotivnih aktivnosti, u cilju promocije hraniteljstva.

Zajedničke aktivnosti:

- Izrada plana usluga za dijete;
- Procjena komplementarne podobnosti hraniteljske porodice i djeteta.

Ciljna grupa:

- Djeca bez roditeljskog staranja i djeca čiji je razvoj ometen prilikama u porodici u kojoj žive, kao i djeci sa smetnjama i teškoćama u razvoju;
- Djeca koja su žrtve ili kada postoji opasnost da će postati žrtve zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici;
- Hranitelji.

Potrebni resursi:

- Stambeni prostor, opremljen adekvatnim namještajem i opremom, u okviru ustanove za potrebe savjetovanja i edukacije hranitelja;
- Putničko vozilo za potrebe obilaska hraniteljskih porodica;
- Novčana sredstva za potrebe edukacije stručnih radnika;
- Novčana sredstva za potrebe obilaska i upoznavanja sa radom istih ili sličnih usluga, koji funkcionišu u zemljama regiona.

Kadrovi

- Stručni radnici – 5 izvršilaca;

Značaj servisa:

Formiranjem Centra za porodični smještaj-hraniteljstvo postići će se kvalitetnija zaštita djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, kao i djece koja imaju smetnje i teškoće u razvoju; širenje mreže hraniteljskih porodica i kvalitetnija podrška hraniteljskim porodicama.

Potrebne investicije

- Uređenje i opremanje prostora u okviru ustanove.
-

2. NACIONALNA DJEČJA TELEFONSKA LINIJA (unapređenje i razvoj usluge)

Cilj usluge

Prevenција nasilja u porodici, vršnjačkog nasilja, suicida. Usluga pruža mogućnost korisniku da potpuno anonimno govori o svojim problemima, strahovima, sumnjama i dilemama. Takođe, usluga pruža mogućnost roditeljima koji se suočavaju sa izazovima roditeljstva da dobiju korisne informacije i savjete.

Telefonski poziv je za korisnika besplatan.

Ova usluga je namjenjena djeci i mladima koji žive na teritoriji Crne Gore. Usluga pruža anonimnost, povjerljivost, dostupnost i kompetenciju, kao i prevenciju nasilja.

U dosadašnjem periodu, od momenta implementacije ove usluge, koja je relativno nova u našoj državi, djeca u Crnoj Gori su bila u prilici da pozovu besplatan broj svakog radnog dana (ponedjeljak – petak) u periodu od 13,00 do 21,00 sati.

U cilju unapređenja ove usluge, planirano je da besplatna savjetodavna telefonska linija bude na raspolaganju djeci Crne Gore 24 sata dnevno, sedam dana u nedjelji, tokom cijele godine.

Ciljna grupa

Djeca i mladi koji imaju potrebu da komuniciraju sa stručnim licima, kao i odrasli koji su zabrinuti za djecu.

Potrebni resursi

Unapređenje postojećih prostornih uslova u kojima se usluga pruža, nabavka dodatne opreme, obezbjeđenje novčanih sredstava za održavanje softvera, obezbjeđenje novčanih sredstava za potrebe edukacije stručnog kadra po akreditovanim programima obuke.

Kadrovi

Stručna lica koja su završila posebnu obuku za ovu vrstu poslova – 4 izvršioca.

Značaj servisa

Prevenција nasilja u porodici, vršnjačkog nasilja, suicida, kao i svih oblika neprihvatljivog ponašanja djece i mladih.

3. SAVJETOVANJE – usluga namijenjena djeci i mladima nakon izlaska iz ustanove

Cilj usluge:

Cilj usluge savjetovanje je podrška djeci i mladima nakon izlaska iz ustanove, pomoć i podrška u razdoblju prilagođavanja na samostalan život, praćenje prilagođavanja na samostalan život, podrška u preuzimanju radnih obveza, podrška u zadovoljenju svakodnevnih potreba, stanovanju i vođenju domaćinstva raspolaganju novcem, pomoć i podrška u zapošljavanju, obrazovanju, brizi o zdravlju, organizaciji slobodnog vremena, pomoć i podrška u razvoju praktičnih vještina i dr.

Ciljna grupa

Djeca i mladi koji napuštaju ustanovu i počinju sa samostalnim životom.

Potrebni resursi

Prostorija u okviru ustanove adekvatno opremljena za rad stručnog lica.

Kadrovi

Stručna lica koja su završila posebnu obuku za ovu vrstu poslova – 2 izvršioca.

4. DOMSKA ZAJEDNICA – unapređenje kvaliteta usluge smještaja

Cilj servisa:

Priprema djece smještene u ustanovi za samostalan život, sticanje životnih vještina u cilju njihovog osnaživanja i osamostaljivanja.

Sve aktivnosti koje se realizuju u ustanovi, za svoj krajnji cilj, imaju pripremu djece za samostalan život nakon napuštanja ustanove i učenje životnih vještina koje će im u tome pomoći. Stručni radnici i mladi koji se pripremaju ili su napustili institucionalni smještaj ističu važnost programa vezanih za usvajanje vještina bitnih za samostalan život. U ustanovi postoje aktivnosti usmjerene na sticanje određenih vještina za samostalan život, ali te aktivnosti nijesu programski definisane.

Program koji se nekoliko godina već realizuje u ustanovi, pod nazivom „Kupi, spremi, za život se pripremi“ dao je pozitivne rezultate i djeca koja su u njemu učestvovala stekla su samopouzdanje i sigurnost, razvili životne vještine za samostalno vođenje domaćinstva, i ojačali svoje lične kapacitete.

Suština programa je da djeca nauče kako da samostalno nabavljaju kvalitetne i zdrave namirnice za svakodnevnu upotrebu, kako hranu treba pravilno odlagati i pripremati jela od pojedinih namirnica i kako, na kraju, oprati upotrijebljeno posudje i pribor za jelo. Bitan dio programa je i učenje djece pravilnom upravljanju novcem za troškove ishrane, što su znanja neophodna za samostalan život.

Ovakav način organizacije vaspitnih grupa u skladu je sa Pravilnikom o organizaciji, normativima i načinu rada centara za socijalni rad i Pravilnikom o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga, normativima i minimalnim standardima usluga za smještaj djece i mladih u ustanovu i malu grupnu zajednicu koji predviđaju realizaciju aktivnosti koje su usmjerene na sticanje životnih vještina u cilju osnaživanja i osamostaljivanja mlade osobe i pripremu za prelazak sa strukturiranog i nadgledanog okruženja ka samostalnom životu.

Planirano je da usluga bude implementirana u porodičnim grupama u kojima borave djeca starijeg uzrasta – 4 porodične grupe.

Ciljna grupa

Djeca starijeg uzrasta koja se nalaze na smještaju u ustanovi.

Potrebni resursi:

Uređenje i opremanje kuhinja koje postoje u porodičnim grupama (radovi na instalacijama, nabavka bijele tehnike, kuhinjskog namještaja i pribora).

Kadrovi: Porodični vaspitač

Značaj usluge

Razvoj životnih vještina za samostalno vođenje domaćinstva, jačanje ličnih kapaciteta djece koja učestvuju u programu i sticanje životnih vještina u cilju osnaživanja i

osamostaljivanja mlade osobe i pripremu za prelazak sa strukturiranog i nadgledanog okruženja ka samostalnom životu.

REZIME

Planom transformacije JU Dječji dom "Mladost" Bijela za period 2020-2024. godine, kao i prethodnim, predviđeno je poboljšanje kvaliteta usluga u sistemu dječje zaštite, uz očuvanje postojećih kadrovskih i prostornih resursa ustanove. Planiranje novih usluga vršeno je na način da njihovo uspostavljanje bude realno i održivo.

1. CENTAR ZA PORODIČNI SMJEŠTAJ-HRANITELJSTVO

Formiranje Centra za porodični smještaj-hraniteljstvo koji će se baviti samo poslovima hraniteljstva pretpostavka je uspješnog razvoja hraniteljstva jer će se tako obezbijediti kvalitetnija priprema i procjena, kao i kontinuirana i intenzivna podrška hraniteljskim porodicama i očuvanje trenda povećanja broja djece koja se smještaju u hraniteljske porodice umjesto u ustanovu.

2. NACIONALNA DJEČJA TELEFONSKA LINIJA

Usluga namijenjena djeci i mladima koji žive na teritoriji Crne Gore, pruža anonimnost, povjerljivost i dostupnost.

U dosadašnjem periodu, od momenta implementacije ove usluge, koja je relativno nova u našoj državi, djeca u Crnoj Gori su bila u prilici da pozovu besplatan broj svakog radnog dana (ponedjeljak – petak) u periodu od 13,00 do 21,00 sati.

U cilju unapređenja ove usluge, planirano je da besplatna savjetodavna telefonska linija bude na raspolaganju djeci Crne Gore 24 sata dnevno, sedam dana u nedjelji, tokom cijele godine.

3. SAVJETOVANJE

Cilj usluge savjetovanje je podrška djeci i mladima nakon izlaska iz ustanove, pomoć i podrška u razdoblju prilagođavanja na samostalan život, praćenje prilagođavanja na

samostalan život, podrška u preuzimanju radnih obveza, podrška u zadovoljenju svakodnevnih potreba, stanovanju i vođenju domaćinstva raspolaganju novcem, pomoć i podrška u zapošljavanju, obrazovanju, brizi o zdravlju, organizaciji slobodnog vremena, pomoć i podrška u razvoju praktičnih vještina i dr.

4. DOMSKA ZAJEDNICA

Usluga namijenjena djeci koja su na smještaju u ustanovu u cilju njihovog osnaživanja i osamostaljivanja i pripreme za prelazak sa strukturiranog i nadgledanog okruženja za samostalan život.

Planirano je da se novi usluge uspostavljaju postepeno, u periodu 2020.godine – 2024.godine.

PRIPREMILI:

- Goran Kušević, direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja
- Svetlana Sovilj, načelnica Direkcije za zaštitu djece i mladih u Ministarstvu rada i socijalnog staranja
- Vesna Cimbaljević, načelnica Direkcije za odrasla i starija lica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja
- Violeta Mrkić, samostalna savjetnica u Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu
- Vladimir Delić, direktor Dječjeg doma "Mladost" Bijela
- Marela Savić, pomoćnica direktora Dječjeg doma "Mladost" Bijela
- Sandra Novaković, psiholog u Dječjem domu "Mladost" Bijela

